

ANNO DOMINI CCCXCVIII.

S. SIRICIUS PAPA.

PROLEGOMENA.

VITA ET REGNUM SIRICII PAPÆ.

(Ex libro pontificali, Conc. Labb. tom. II c. 1015).

SIRICIUS natione Romanus, ex patre Tiburtio, sedit annos quindecim, menses undecim, dies viginti quinque. Hic constitutum fecit de omni Ecclesia, et contra omnes hæreses, et dispersit per universum mundum, ac per omnes provincias, ut in omni archivo Ecclesiæ conservaretur, ob oppugnationem contra omnes hæreses. Hic constituit ut nullus presbyter missas celebraret per omnem hebdomadam, nisi consecratum episcopi loci designati susciperet declaratum, quod nominatur fermentum. Hic invenit Manichæos, quos in exilio deportavit. Et hoc constituit, ut non participarent cum fidelibus

A communionem, quia ore polluto non liceret sanctum corpus dominicum vexare. Hic quoque constituit, ut si quis conversus de Manichæis rediret ad Ecclesiam, nullatenus communicaret, nisi tantum relegationi monasterii diebus vitæ teneretur obnoxius, ut jejniis et orationibus maceratus, probatus sub omni examinatione usque ad ultimum diem transitus sui, humanitate Ecclesiæ viaticum eis largiretur. Hic constituit, hæreticos sub manus impositione recipi et reconciliari præsentem cuncta Ecclesia. Hic fecit ordinationes quinque in urbe Roma per mensem Decembrem, presbyteros triginta unum, diaconos sexdecim, episcopos per diversa loca numero triginta duo. Qui etiam sepultus est in cœmeterio Priscillæ via Salaria, octavo kalendas Martii. Et cessavit episcopatus dies viginti.

NOTÆ SEVERINI BINII.

Siricius. Post interregnum viginti dierum et unius, anno Christi 385, pridie Idus Januarii, Siricius non sine tumultu Ursicini schismatici, in locum Damasi successus fuit. Præsedit Ecclesiæ sub Valentiniano secundo, Theodosio seniore, Arcadio et Honorio imperatoribus. Circa initium pontificatus Siricii, Augusta illa Jezabel Justina Ambrosium persequitur. Antiocheni statuas Theodosii dejiciunt; pœnam idcirco incarcerationibus et privilegiorum spoliationibus inflictam, Chrysostomus et Flavianus deprecantur.

Sancita Monica Augustini mater religiosissima ad beatam vitam evocatur, unius tantum sollicita, ut pro se salutare sacrificium offeratur: *Tantum, inquit, illud vos rogo, ut ad altare Domini memineritis mei ubi fueritis.* Dissensiones inter Epiphanium Constantiæ Cypri, et Joannem Hierosolymorum episcopum, occasione hæresum Origenis, quas ille cum Rufino aliisque compluribus defendendas infeliciter susceperat, exortæ sunt. Quæ hæreses hujus temporibus proderint, quæ concilia habita fuerint, ex notis conciliorum et epistolarum constabit.

Sedit annos quindecim. Annis tredecim, mense uno, diebus quatuordecim. Nam octavo kalend. Martii anno 398, ex hac vita migravit. Hucusque si ab initio sedis tempora pontificatus Siricii computentur, assignatus numerus annorum, mensium et dierum, invenietur. Quod periclitanti ecclesiæ occasione Origenistarum, quos Marcella Romæ detexerat, ut infra in notis concilii Alexandrini sub Anastasio celebrati dicemus, non satis velociter occurrit, citissime ex hac vita sublatus est.

Hic constituit ut nullus presbyter missas celebraret per hebdomadam, nisi consecratum episcopi loci susce-

perit fermentum. Quid sit fermentum, quis illius usus, diximus supra in notis ad vitam Melch. verbo *Hic fecit.* Item canone 14, 32 et 49 concil. Laod. Quibus ea quæ hic subscribuntur, mirifice declarantur.

Hic invenit Manichæos, quos deportaverat. Hæc adversus Manichæos pontifex constituit, ideo quod a catholicis difficulter discerni possent. Secreta enim dumtaxat conventicula habuerunt, seque perjuriis et mendaciis interpositis, catholicos esse affirmarunt. De mendaciis, hæresi ac perjurio convicti, pœnitentiam simulate agentes, suamque hæresim exteriori actu detestati, interiori Manichæi esse perseverarunt: ne detegerentur, catholicorum ecclesiam frequentantes, cum iisdem sacram eucharistiam participarunt. Jure igitur meritoque deprehensi, exsilio mulctati, vel si pœnitentiam agerent, ad participandam sacram eucharistiam in fine vitæ dumtaxat admitti fuerunt. Ad instantiam Siricii pontificis, illud Theodosii imperatoris rescriptum lib. xviii de Hæret. Cod. exstans, promulgatum fuisse probabile est; quo prædictæ hæreseos sectarii, non ab urbe tantum, verum etiam ab universo orbe relegari mandantur. Cum in honorem solis ac lune die dominico et feria secunda jejunarent, solemque velut numen colentes, ad orientem conversi superstitione adorarent, idemque etiam vice ac sancte catholici facerent, atque adeo nullo indicio a Manichæis catholici et orthodoxi discerni possent, sanctus Leo I hunc orandi ritum ad tempus suspendit, ne quid fideli populo cum hæreticis commune esset, sed potius hoc indicio apertissime discernereatur. Baron. anno. 443, num. 4 et 5.

Ex Constantio Epist. Roms. Pont. tom. I, c. 631.

Siricius anno 384 exeunte Romanæ ecclesiæ regimen suscepit, quo die, incertum; et anno 398 ex hac vita migravit. In nonnullis libri pontificalis exemplaribus vii kalendas Martii, in aliis ix, in cœmeterio Priscillæ sepultus notatur. Hieronymianum martyrologium, cui et martyrologium Bedæ suffragatur, mortem ejus die 26 Novembris ita consignat: *Romæ depositio Siricii episcopi.* Eo pacto quamvis Siricius annis dumtaxat 14, et iis quidem non totis, Ecclesiam administrarit, si tamen et anni 384 exitus, et anni 398 maxima pars, ut sæpe sit, pro duobus annis computentur, non falso in antiquis Romanorum pontificum catalogis anni quindecim sedisse dicitur, eisdem concinente vetere hujus pontificis epitaphio, in quo legitur,

Ter quinos populum in annos qui rexit amore,
Nunc requiem sensit, cœlestia regna potitus.

Unde etiam eum amore potius, quam auctoritate, populum rexisse comperimus. Ipsum Hieronymus velut simplicem repræsentat, qui de suo ingenio cæteros æstimabat (*Hier. lib. III Apol. adversus Rufin.*). Quæ autem ad nos pervenerunt ipsius scripta, summum fidei catholicæ, et canonicæ disciplinæ servandæ studium spirant.

Ex Schœnemanno, tom. I, p. 306.

Siricius, Romanus, patre natus Tiburtio, primum Romanæ ecclesiæ presbyter, deinde Damaso mortuo an. 384, episcopus Romanæ sedis electus est tanta quidem cunctorum suffragiorum concordia, ut hoc ipso statim de integritate ac virtutibus præjudicio Valentinianus imperator ei conciliaretur, ut quidem Piniano Præf. U de ejus electione rescribens testatus est his verbis: *Quoniam, inquit, religiosum Siricium antistitem sanctitatis sic præesse sacerdotio voluerint, ut Ursinum improbum acclamationibus violarent; nostro cum gaudio memoratus episcopus ipse permaneat: siquidem magnum innocentie ac probitatis exemplum est in una acclamatione et ipsum eligi et cæteros improbari.* Nec defuit huic existimationi Siricius. Nam cum a natura mite ei ingenium inesset, idque insigni morum simplicitate conjunctum, tum nemini prædecessorum suorum vigilantia et studio fidei catholicæ et disciplinæ ecclesiasticæ servandæ tuendæque secundum se videri passus est. Atque in ipso statim muneris introitu disciplinæ ecclesiasticæ cura eum occupavit. Etenim Himerius quidam, Tarraconensis episcopus, de variis ecclesiarum in Hispania consuetudinibus consilii incertus Damasum per litteras interrogaverat consilioque sibi subveniri optaverat; quibus illo interim mortuo ad Siricium perlatis coactaque aliorum episcoporum et presbyterorum suorum synodo recognitis ex communi synodi sententia ab eo responsum est, ita tamen ut, ni a communione collegii istius segregari vellet, ab ea-

A dom recedere prohiberetur. Naud multo postea Priscillianii errores in Gallia latius spargi certior factus, Maximum tyranum imperio eam tunc tenentem per litteras incitavit et impetravit etiam, ut nec ipsum se a fide catholica seduci pateretur et Priscillianistarum licentiam reprimeret. Quod Priscilliano quidem et nonnullis sociorum ejus exitio fuit, nec tamen doctrinam eorum intra arctiores fines cohibere potuit. Porro anno 389 Jovinianum synodali sententia damnavit atque urbe etiam expulit et Mediolanum fugientem litteris ad Ambrosium cæterosque ibi congregatos episcopos antevertit, ne vel ipsos vel Theodosium ibi commorantem causa simulata fallere posset. Iniquius se gessit in Flavianum, Antiochiæ episcopum, quocum post mortem Paulini adeo communionem habere recusabat, atque Theodosium, quamquam frustra, super eo de Antiochiæ episcopatu submovendo sollicitavit, paucisque demum ante vitæ finem mensibus Chrysostomi arte captus cum eo communicavit. Quamobrem de Bonosi causa sententiam ferre recusaverit, non liquet. Obiit die 2 Novembris, certe sub finem a. cccxcviii.

SCRIPTA, ET EORUM EDITIONES, SIRICII PAPÆ.

Ex Schœnemanno, ubi supra.

1. Scripta.

Supersunt *Epistolæ Siricii sex*, quamquam haud omnes fide satis certa ei afferri posse videantur.

Prima, *ad Himerium Tarraconensem episcopum*, maxime celebris, quod prima est, certe prima, quæ ad nos pervenit, epistolarum decretalium, quibus Romani præsules ad diversarum ecclesiarum consultationes responderunt. Scripta ipso anno electionis ejus 385.

Secunda, *ad Anysium Thessalonicensem episcopum*. Tempus certo definiti nequit. Prope tamen missam esse constat, antequam de Bonosi causa quidquam Romæ inauditum esset; alioquin de ea Siricium non taciturnum fuisse, putat Constantius:

« Nec immerito, inquit, ad annum 385 retulerimus litteras illas quibus Siricius Anysio, quæ in Illyrici ecclesiis gererentur, cognoscenda commiserat. » Ille vero has secundas misit, cum, utrum acceptæ essent primæ, necdum rescire potuisset. Ex quo consequens est, quod istæ secundæ saltem ad a. 386 pertineant.

Tertia, *ad episcopos Africæ*. Scr. a. 386. d. vi Jan. Mentio ejus jam apud Ferrandum diac. in Breviatione canonum art. 6, 120, 138 et 174, exstat. Attamen veritatem ejus in dubium vocarunt *Blondellus*, *Papebrochius* aliique, argumentis autem validissimis *Quesnellius (a)*. Quos contra tuiti sunt *Schelstraten* et *Baluzius (b)*; nequiquam tamen ab omni suspitione a Quesnello injecta liberare potuerunt.

(a) In append. ad Leonis M. opéra diss. 15.

(b) In singulari dissert. de concilio Teleptensi ad-

versus Quesnell. ad calcem ed. libri de *Concordia sacerdotii et imperii* recu-a 1704, p. 1339.

Quarta, *ad diversos episcopos*. Vera inscriptio de- sideratur. Videtur proxime ad episcopos Italiae scripta, ad nos autem ex exemplari, quod aliarum provinciarum episcopis traditum fuit, pervenit. Quod tempus attinet, superiori non multum recen- tiorem censet Constantius.

Quinta, *ad diversos episcopos* contra Jovinianum haereticum ejusque socios ab ecclesia removendos. Tempus ex Ambrosii epistola ad Siricium responsoria expiscari posse, opportune observat Constantius. Nam cum in ea Jovinianus sociique Roma pulsus Me- diolanum ad Theodosium confugisse dicuntur, qui a. 388 mense Augusto vel Septembri eo pervenerat, Idibus Jun. autem Romam venisse dicitur: hoc patet, non ante labentem annum 388 scriptum esse potuisse, adeoque Constantius ipsi a. 389 eam as- signat.

Sexta, *ad Anysium Thess. episcopum et alios Illy- rici episcopos de Bonoso*. Scr. est proxime post Ca- puanum concilium i. e. post vi kal. Dec. 391, et ante Valentiniiani necem, i. e. ante Id. Mai. 392 Da- maso et Ambrosio falso ascriptus est. Siricio recte Justellus (a) suffragantibus aliis vindicavit.

Interciderunt complures aliae ejus, veluti *Epistola ad Maximum Imp.* scr. a. 385; *de Ithacianorum causa* a. 386; *ad Theodosium Imp.* contra Flavianum; *ad Rufinum* a. 398; de quibus omnibus sicuti *de iis etiam, quae falso ipsi ascribuntur*, Constantius disseruit.

2. Editiones.

Singulae Siricii epistolae in diversis canonum et conciliorum collectionibus dispersae ut variis tem- poribus et locis typis descriptae fuerint, enumerare haud operae nostrae putaverim. Sufficiet collectarum editiones per Constantium et Gallandum indicasse.

Constantius igitur in Collectione Epist. Pontif. Rom. (T. I, Paris 1721) p. 622-714. Siricii epistolas eodem, quo a nobis enumeratae sunt, ordine exhibet, sed insertis variis aliorum ad eum pertinentibus. Animadversiones historicae uberes omnibus affusa: sunt, Monita etiam, ubi necesse videbatur praefixa. Nec contentus fuit ex praecipuis impressis Concilio- rum et Canonum collectionibus eas repraesentare, sed multis etiam codicibus mss. adjutus fuit. Re- censuit Epistolas decem. — I. *Epist. ad Himerium*, quae in omnibus canonum collectionibus exstat, au- cta est ex codd. mss. Corbei., Colbert. et Sanger- man. appendice triplici Decreti, quod Dionysius Exiguus ignoravit, quodque ad aliud fortasse Siricii rescriptum pertinere Constantius existimat. — II. *Ep. Valentiniiani imperatoris ad Pinianum U. Praef. III. Ep. Maximi imperatoris ad Siricium papam*. IV. *Ep. ad Anysium*. Haec a Luca Holstenio olim in *Col- lectione Romana bipartita* (Romae 1762, in-8°), Parte I, p. 43, edita fuit. — V. *Ad Episcopos Africae*. Ser- vata est synodi Teleptensis beneficio. Eam, qualis in hoc Concilio recitata est, exhibent diversae earque perantiquae Concil. et Pontif. Epist. Collectiones,

A quarum quatuor in Bibl. olim Colbertinae, duae in Regia, una in Germanensi, aliae alibi asservaban- tur, quarum plerisque usus est Constantius. Nec abest ab eo Codice, quem Codicis Canonum ecclesiae Romanae nomine Quesuellius donavit, quamquam postremum in eo locum occupat ac praeterea post- modo addita ab eodem censetur; contra quam sen- tentiam Constantius pugnat atque etiam ex inscrip- tione, quam Corbeiensis codex praebet, Teleptense concilium ab omni suspitione liberare studet. — VI. (n. 4) *Ep. ad div. Episcopos*. — VII. (n. 5) *Ep. ad div. Episcopos*. Utraque ad codices mss. Bibl. Colbertinae et editiones impressas exegit. — VIII. *Ep. seu rescriptum Ambrosii aliorumque episcopo- rum ad Siricium papam de causa Joviniani*. — IX. *Ep. ad Anysium*. Edidit 1662 Holstenius in Coll. Bip. P. II, p. 189. Exstat etiam inter Ambrosii epi- stolas. Plures mss. libri Constantio in ea recognoscenda ad manus fuerunt. — Ep. X, seu *Canones synodi Romanorum ad Gallos episcopos*, quos ex Cod. Fos- satensi, postea Colbertino, et alia cod. Pithœani collectione ad calcem tom. I Conc. Galliae Sirmon- dus adjecerat. Sequitur jam *Notitia scriptorum alio- rum, quae ad Siricium attinent*.

1770. Venet. ap. Albritium. in-fol. S. Siricii papae Epistolae et Decreta. Nonnulla intexuntur, quae ad eundem Pontificem attinent: in *Gallandii Bibl. PP.* T. VII, p. 533-549. Praeter sex Siricii epistolas n. VI Ambrosii rescriptum, n. VIII Canones synodi Romanorum exhibentur. Notae critici imprimis generis ex Constantio selectae sunt. De singulis epistolis Gallandius, Constantii vestigiis insistens, c. 13 Prolegg. p. xviii sq. disputat.

Ex Constantio, Epist. Rom. Pont., col. 699.

1. Notitia scriptorum aliorum quae ad Siricium papam attinent.

I.

1. Anno 385. *Siricii epistola ad Maximum imp.* — Siricii pontificatum iniens ad Maximum imperato- rem sibi scribendum duxit, ut illum cum ad catholi- cam fidei patrocinium suscipiendum, tum ad Agrici- um quemdam, qui presbyterii gradum indebite conscen- derat, in ordinem redigendum induceret. Nec du- bium quin simul et pontificatus sui primordia nun- tiare, et consueta salutationis officia persolvere se significarit. Maximus vero illi rescribens, epistolam ipsius (*Epist. III*), ut catholicae fidei et splendidissimae urbis dignitati convenientem, laudavit.

II.

2. *Gesta contra Priscillianistas*. — Epistolae, quam Maximus Siricio re-cripsit, adjunxerat idem impe- rator novissima contra Manichaeos, hoc est Priscil- lianistas, gesta, quibus quid illi sceleris admitterent, ipsorum confessione compertum habebatur (*Epist. III*). Sed exciderunt haec gesta.

III.

3. *Siricii ad Anysium epistola*. — Non longe post

(a) In notis ad Canon. 48, Cod. Eccl. Afr.

pontificatus Siricii principia differendæ sunt ipsius A ad Anysium Thessalonicensem antistitem litteræ, Candidiani episcopi opera perlata, quibus Siricius Anysio suas per Illyricum vices committebat (*Epist. IV*), nominatimque præcipiebat, ut in illis regionibus nulli episcopus ordinare nisi cum ipsius consensu liceret.

IV.

4. *Post ann. 386 Siricii de Ithacianorum causa litteræ.* — Ithacius, ut apud Sulpicium Severum legitur, Susubensis, seu potius Osnonobensis in Lusitania episcopus, inconsiderato adversus Priscilliani hæresim studio abreptus, apud Maximum imperatorem effecerat, ut primarii hæresis hujus duces anno 385 morte punirentur. Hujusmodi agendi rationem ab evangelica lege abhorrere jam notarat Julius papa et Eusebianis eandem tenentibus scripserat (*Epist. I, n. 22*): « O dilecti, non jam ecclesiæ judicia secundum Evangelium, sed ad exsilii ac mortis pœnas decernuntur. » Quocirca sancti et catholici episcopi, crudele Ithacii ac sociorum facinus execrantes, cum ipsorum, tum Felicis, qui ab iisdem anno 386 Treverorum episcopus ordinatus fuerat, communionem repudiarunt. Erat quidem Felix, teste Sulpicio (*Lib. II Vit. S. Mart.*), vir sanctissimus, et plane dignus qui meliori tempore sacerdos fieret: sed cum ab iis, qui Ithacii ac sociorum facinora improbabant, probari non posset ejus ordinatio, hinc natum est schisma. Hujus componendi gratia scripsit Siricius litteras, quæ in concilio Taurinensi circa annum 393 habito can. 6, memorantur ac probantur in hunc modum: « Illud præterea decrevit sancta synodus, ut quoniam legatos episcopi Galliarum qui Felici communicant destinant, si qui ab ejus communiione se voluerint sequestrare, in nostræ pacis consortium suscipiantur, juxta litteras venerabilis memoriæ Ambrosii episcopi, vel Romanæ ecclesiæ sacerdotis dudum latas, quæ in concilio legatis præsentibus recitæ sunt. » Has autem litteras ita dudum ante Taurinense concilium missas esse concedendum est, ut nec annum 386 antecedant, cum Felicis ordinatione sint posteriores.

V.

5. *Siricius conditiones præscribit quibus pax Priscillianistis reddatur.* — Neque iis etiam Siricius defuit, qui a Priscilliani hæresi ad Ecclesiam redire voluissent. Hispani quippe in gestis Toletano concilio subnexis Ambrosii laudant litteras post Cæsaraugustanum concilium, hoc est, post annum 381 scriptas, ac deinde Priscilliani asseclis pacem concedendam pollicentur, « si condemnassent quæ perperam egerant, et implessent conditiones quas præscriptas (Ambrosii) litteræ continebant, iis additis, quæ sanctæ memoriæ Siricius papa snasisset. » Unde colligere est scriptas esse a Siricio litteras, quibus præscribebat atque suadebat quæ a Priscillianistis præstauda erant, ut ad Ecclesiæ communionem admitterentur.

VI.

6. *Anno 392. Anysii et sociorum ad Siricium litteræ.* — Capuana synodus Bonosi Sardicensis episcopi, qui hæreseos accusabatur, causam Anysio aliisque Illyrici episcopis cognoscendam delegarat (*Epist. 9, n. 1 et 5*). Ii vero seu causæ magnitudine deterriti, seu præ modestia et singulari erga sedem apostolicam observantia, ad Siricium miserunt litteras, quibus ipsius de illo episcopo sententiam sciscitabantur. Iisdem litteris quædam adjunxerant gesta, nominatimque Basso episcopo in consortium regendæ ecclesiæ Senecionem datum esse significabant. Iis quid rescripserit Siricius, ipsius epistola 9 nos docet.

VII.

7. *Siricii litteræ ad Theodosium imp. contra Flavianum.* — Theodoretus, lib. V Hist. eccl., c. 24, narrat simultatem quæ Romanos inter et Orientales ecclesiæ Antiochenæ occasione intercedebat, aliis Paulino, aliis Flaviano Meletii successoris faventibus; nec Paulini morte extinctam fuisse. Tum enim in illius locum subrogato Evagrio « adversus Flavianum, » inquit idem Theodoretus, Occidentales et Ægyptii, « Theodosii imperatoris auribus subrepere tentarunt. Qui sæpius interpellatus, Constantinopolim eum accivit, ut iue Romam proficisceretur mandavit. Sed Flavianus, cum et bibernum tempus causatus esset, et ineunte vero facturum se imperata promisisset, in patriam reversus est. Porro cum Romanæ urbis episcopi non solum admirandus Damasus, sed et successor ejus Siricius, et post Siricium Anastasius pius imperatorem acrius perstrinxissent, illum tyrannos quidem, qui adversus ipsum insurgerent, opprimere dicentes, eos vero qui legi Christi insultarent, pati tyrannicam damnationem exercentes, rursus eum Constantinopolim evocatum, ut Romam navigaret, cogere instituit. »

8. In multis quidem peccat hæc Theodoretii narratio. Nam et ante ordinationem Evagrii vita functus est Damasus, et ad Anastasii papæ tempora Theodosius imperator non pervenit. Deinde ex Ambrosii ad Theophilum epistola 56 constat Flaviani Evagriique causam a synodo Capuana non Romano episcopo, sed Theophilo Alexandrino Ægyptiisque episcopis fuisse delegatam, « quod neutri parti sociata communiione, aliquo favore propenderent. » Unde rursum corrigitur Theodoretus, qui Ægyptios ut Flaviano infensus ræpresentat. Sed in eo quod habet is scriptor de jusis imperialibus a Flaviano neglectis, ac de facultate quam a Theodosio ut ad patriam rediret impetravit, consentit aliquo modo cum Ambrosio, qui Flavianum « nec imperialibus decretis » quibus apud iudices præstitutos sistere se jubebatur, « nec sacerdotum convetui præsentiam sui facere » voluisse, immo eum « iterum ad precum auxilla et imperialium rescriptorum suffragia remeasse » tradit (*Ambros. epist. 56, n. 3 et 4*). Tunc vero id accidisse probabiliter credamus, ut Siricius de variis illis Flaviani effugiis admonitus, acres litteras a Theodoro memoratas ad Theodosium scripserit, quibus eum

rogaret, ut Flavianus non Romam, sed Alexandriam ad præstitutos iudices conferre se compelleretur. Certe qui suam de Bonoso sententiam vel rogatus dicere noluit, quia Capuana synodus hoc negotium ipsis qui rogabant, delegarat, procul aberat, ut causæ ab eadem synodo Ægypti episcopis commissæ cognitionem sibi adscisceret. Et vero Ambrosius, qui Capuanæ interfuerat synodo, et omnium quæ in hoc negotio gerebantur particeps erat, Theophilus auctor est, non ut delegatam sibi causam ad Romanum antistitem rejiciat, sed ut Flavianum conveniat ipse, ac « si in eo perseveraverit quo veniendum non putet (*Ibid.*, n. 6 et 7), » ejusmodi proferat iudicium quod Romanæ ecclesiæ non displiceat sacerdoti, ad quem illud referendum arbitratur.

Ø. Si igitur Ambrosii scripta cum Theodoretis dictis componamus, ex eis comperiemus Flaviani Evangelique causam ad Capuense concilium fuisse delatam, ibique statutum esse ut, pace utrique parti concessa, utri adjudicandas esset Antiochenus episcopatus, Theophilus Ægyptiique episcopi, salvis Nicænæ synodi constitutis, decernerent; Flavianum vero hinc Capuani concilii decreto minime stantem, ecclesiasticum declinasse iudicium, et imperialia rescripta rursus ambuisse. Unde Siricio quædam imposita est conatus illius intercedendi necessitas. Hinc acrius illæ, quæ a Theodoro memorantur, ad Theodosium litteræ, quas non longe post Capuanam synodum, adeoque anno 392 conscriptas haud temere censamus.

VIII.

10. Circa annum 396. *Theophili adversus Epiphanium litteræ.* — Palladius, dial. de Vita Chrysostomi, cap. 15, pag. 150 et 151, Theophilum Alexandrinum levitatis arguit in hæc modum : « Qui beatorum Epiphanium Constantiæ in Cypro episcopum, qui 36 annis Ecclesiæ præfuit, probris affecerat ut hæreticum aut schismaticum sub Damaso vel beato Siricio, postea in sua ad Innocentium papam epistola S. Joanne vituperans, Epiphanium nominat sanctissimum. » Ubi si epistolam indicat a Theophilo ad Damasum seu Siricium scriptam, licet incertus videatur utri attribuenda sit hæc epistola, incertum tamen non est, eam in unam Siricium convenire posse, cum hoc tantum pontifice Theophilum inter et Epiphanium controversia oberiri coeperit. Cujus vero hæresis Epiphanius postulatus fuerit, Secrates lib. iv, c. 7, et Sozomenus lib. viii, c. 44, docent, ubi cum velut Anthropomorphitam a Theophilo conclamatum tradunt.

IX.

11. Circa idem tempus. *Epiphani ad Siricium litteræ.* — Ipsius etiam Epiphani Salaminæ episcopi ad Siricium papam adversus Joannem Jerosolymitanum litteræ ab Hieronymo non semel laudantur. Et ad calcem quidem epistolæ olim 61, nunc 58, sic Hieronymus loquitur : « Præste sunt plures epistolæ Epiphani, una ad ipsum (Joannem), alia ad episcopos Palæstinæ, et rescripta ad Romanam urbem pontifi-

cem, in quibus dicit se eum (Joannem Jeros.) coram multis testibus arguentem non meruisse responsum. » Et ante medium ejusdem epistolæ Joannis factantiam, qua Epiphanium et sua ipsius verba miratum esse, et catholica declarasse venditabat, suam esse ostendit his verbis : « Litteræ (Epiphani) ad papam Siricium probant : quas si legeris, perdecis quomodo tua dicta miratus sit et catholica declaraverit. » Nimirum quodam in cœtu Epiphanius Joannis, qui adversus Anthropomorphitas prælocutus fuerat, sermonem excipiens ac prosequens dixerat : « Quæ locutus est collegio frater, ætate filius meus, contra Anthropomorphitarum hæresim, bene et fideliter locutus est, quæ mea quoque damnatur voce. Sed æquum est ut quomodo hanc hæresim condemnamus, etiam Origenis perversa dogmata condemnemus. » Unde liquet sic ab Epiphano probari quæ Joannes adversus Anthropomorphitas edisseruerat, ut et pari ratione ab eo perversa Origenis dogmata condemnari desiderarit. Immo illa damnare differentem et aperte missis litteris hæreticum vocabat, et octo ipsi de ipsa fidei Christianæ questionum objiciebat capita, quæ Hieronymus in eadem epistola 38 exponit, ac forte in memoratis Epiphani ad Siricium litteris perstringebantur. Hæ autem litteræ et post annum 394, quo Epiphani cum Joanne dissidium cepit, et propius ad eum anni partem 396, qua Joannes apologiam sui ad Theophilum misit, consignandæ videntur.

X.

C 12. Anno 397. *Litteræ Africæ ad Siricium.* — Afri, anno 397, Augusti 28 die, in Carthaginiensi concilio congregati, can. 28, istud constituerunt : « De Donatistis placuit, ut consulamus fratres et consacerdotes nostros Siricium et Simplicianum de solis infantibus qui baptizantur penes eosdem, ne quod suo non fecerunt iudicio, cum ad Ecclesiam Dei salubri proposito fuerint conversi, periculum illos error impediatur, ne provehantur sacri altaris ministri. » Codici can. eccl. Afric., c. 47, insertus est iste canon.

13. *Siricii ad Afros rescriptum.* — Siricium autem cum Venerio ad hanc consultationem respondisse, et quod Afri petebant negasse ex eodem codice, c. 56, colligimus. Ibi enim legere est Afros cursum Carthagine anno 401, Junii die 16, decretum et ad Siricii Simpliciani que successores Anastasium atque Venerium mitteretur legatio stromi episcopi, qui graviter ecclesiæ Africanæ necessitates summamque clericorum inopiam valeset exponere, adeoque ab eis, ut infentes baptizatos apud Donatistas in clerum promoveret sibi liceret, impetrare. Tum ista positio- nis hujus subjicitur ratio : « Ex his cuius scribitur hoc fuerat prohibitum, et postquam editum, et eorum prodens negaverit, a Siricio ac Venerio id primum quæsivum fuit. Istud sane non satis expediterat Paschasius Quercetius, cum dissert. xv, in Leonis opera, cap. 3, n. 6, asseruit : « Certum est per eum (Siricii) ætatem Africanos suorum ecclesiarum ad-

ministratiōnem ex propriarum synodorum canonibus gessisse, nec leges ecclesiasticæ disciplinæ a transmarinis regionibus imponi sibi passos. Ita enim hoc loco eos sibi hujusmodi leges imponi sibi visse constat, ut nec contra eas quidquam, ne urgente quidem necessitate, committere ausi sint, nisi ex consensu eorum qui eas imposuerant.

14. *Cur in prædictis litteris Siricio Medionalensis episcopus adjungatur.* — Si est, quæ in hoc paragrapho disseruimus, alia quæ in quarto et quinto explicata sunt adjungantur, hinc oritur quæstio, unde illa Gallorum, Hispanorum Afrorumque conspiratio, qua se non modo Romanorum, sed etiam Medionalensium præsulum de rebus ecclesiasticis sententiam consulere, sequi aut expectare profitentur. Italicianis quippe in concilio Taurinensi juxta litteras Ambrosii Mediolanensis et Siricii Romanæ ecclesiæ sacerdotis audivimus susceptos. Item in vulgatis Tolatani concilii gestis promissam legimus pacem Priscillianistis, si modo conditiones ab Ambrosio ac Siricio præscriptas impleant. Demum Afri de parvulis apud Donatistas baptizatis in clerum promovendis, Siricium Ambrosiique successorem Venerium consulunt, nec contra eorum sententiam sibi sumere quidquam audent, quoad earundem sedium consensus accedat. Id porro, ut quod ea de re sentio paucis aperiam, forsitan factum est, quia cum Siricius Ambrosium de negotiis ecclesiasticis consulere, ejusque litteras cum suis ad ecclesias mittere consuevisset; eadem ecclesiæ postea non ad Siricium tantum, sed et ad Ambrosium rescribere cœperint, eodemque loco ipsius Ambrosii successores habere assueverint. Vel potius Ambrosio ejusque successoribus observantiam istam conciliavit Imperatorum in civitate Mediolanensi sedes, ex qua hujus civitatis antistitem auctoritas crescere non mediocriter cœpit. Certe ex eo, quod Afri ad Imperatores legationem destinantes scribunt: « Litteræ etiam ad episcopum Romanæ ecclesiæ pro commendatione legatorum mittendæ sunt, vel ad alios ubi fuerit Imperator (*Cod. can. eccl. Afr., c. 93*), » quis tum obtineret usus, haud latet.

XI.

15. *Anno 398. Siricii ad Rufinum officiosa epistola.* — Siricius audita Rufini presbyteri fama, honorificam ad eum misit epistolam, qua illum Romæ, ut hanc urbem præsentia illustraret sua, manere obtestabatur. Et hanc quidem epistolam Rufinus alteri minus favorabili, quam postea Siricii successor Anastasius de ipso scripsit, opponere solebat. Quocirca Hieronymus apolog. lib. 3 sic eum alloquitur: « Epistolam Anastasii in dubium vocans, etiamsi scripta sit ab illo, vel non scripta, ad in nihil pertinere testaris; qui præcessoris ejus testimonium, et rogantem Romanum, ut eam illustrares præsentia tua, oppiduli tui amore contempseris. » Et paucis interjectis: « Siricii in Domino dormientis prætere epistolam, et viventis Anastasii dicta contempnis. »

XII.

16. *Alia ad eundem seu ad ejus socios communicatoris litteræ.* — Circa idem tempus seu Rufinus, seu socii, quibus Origenis *επιτ. ἀρχών* liber ab ipso nuper latinitate donatus placuerat, communicatoris a Siricio litteras obtinuerunt, quas Hieronymus epist. 46, ad Principianam, notat his verbis: « Gerentes hæretici de parva scintilla maxima incendia concitari, et suppositam dudum flammam jam ad culmina pervenisse, petunt et impetrant (a Siricio) ecclesiasticas epistolas, ut communicatores Ecclesiæ (ex Urbe) diacessisse viderentur. Non multum tempus in medio: successit in pontificatum vir insignis Anastasius, etc. »

17. Sic notans Hieronymus Siricii facilitatem, simul caritatem quæ hinc eum hæresi assensum præbuisse suspicatur. Ipse favorem Origenis a seclis ab illo impensum non ulli in perversam doctrinam præpensionem, sed simplicitati tribuit, quod nimirum Rufinus et simplicitati illuderet Romani episcopi, qui de suo ingenio cæteros aestimabat. Eo autem facilius Rufinus sibi ac sociis litteras a Siricio impetravit humanitatis ac benevolentiam plenas, quod ille virtutis ac scientiæ fama clarus, acedum male audisset. Quæ in re si culpandus Siricius, quanto magis culpandi essent cum Augustinus, tum alii, qui Pelagio jam hæresis suspecto similes non denegarunt epistolas, quibus ille ad depellendum a se hæreseos crimen Diospolitano in concilio abusus est! Neque in sinistram suspensionem non facile abit Christiana simplicitas; nec male de quoquam judicare aulat, præsertim de illo, de quo nil se menti offert, unde non recte de illo sentiat. Interdum etiam nonnihil dissimulandum censet, ut errantem prævenientibus demercentis officis, eam ad veritatem allicere queat.

XIII.

18. *Legatio ferens Romam decretum ordinationis Joannis C.P.* — Anno 398 Februarii 28 die, Constantinopoli. Ecclesiæ episcopus ordinatus est Joannes: exindeque decreta est legatio, quæ ordinationem ejus Romæ nuntiaret. Quapropter ad Siricii tempora referri potest hæc legatio, maxime si is papa vitam ad mensem Novembrem anni 398 præstavit. Neque enim veri est simile Joannem ad alterum annum distulisse, quo Romanum pontificem de ordinatione sua certiorum faceret. Celebris hujus legationis meminere Palladius dial. de Vita Chrysost. cap. 4, pag. 39, et cap. 6, pag. 50 et 51; Theodoretus lib. v hist. eccl. c. 25, et Sozomenus lib. viii, c. 5. Et hi quidem quamvis nonnulla confundant, præsertim Theodoretus, in hoc tamen consentiunt inter se, quod Acacium Beroæ episcopum legationis hujus principem extitisse tradant. De illo nominatim Palladius pag. 39 ita loquitur: « Quis magis canus aut quires visu modestior Acacio Beroensi. . . cujus vel naves ipsæ canos habebant p̄nos longissimos, cum Romam venit ferens ordinationis Joannis episcopi decretum? »

19. *Eadem Flavianum Antioch. Romano pontifici*

reconciliat. — Neque ideo tantum electus est Acacius, A ut ordinationis Joannis decretum ferret, sed etiam ut Flavianum episcopum Antiochenum Romano pontifici reconciliaret. Quam ob causam a Joanne ipso rogatus Theophilus Alexandrinus, Isidorum venerandum ecclesie Alexandrinæ presbyterum, ab Athanasio quondam ordinatum, legationi huic adjunxit. Rom Sozomenus sic narrat: « Joannes in ipso episcopatus sui exordio, cum Occidentales et Ægyptii sacerdotes Paulini gratia ab Orientalibus episcopis adhuc dissiderent, Theophilum rogavit, ut suam ipsi operam commodaret, et Romanum episcopum Flaviano reconciliaret. Quod cum placuisset, electi sunt ad id negotium Acacius episcopus Berœ et Isidorus, is cujus gratia Theophilus Joannis ordinationi adversatus fuerat. » De Isidoro eodem Palladius in B dialogo cum Theodoro Romanæ ecclesie diacono colloquens ait: « Tu vero et ipse nosti hominem, quando cum Acacio veniens Flaviani cum Theophilo communionem attulit viginti annos abruptam beati Evagrii causa. » Neque hic tacendum, quod de legatione illa Theodoretus habet. « Flavianus, » inquit, « egregios quosdam episcopos Romam misit una cum aliquot presbyteris ac diaconis Antiochenis ecclesie. Horum omnium princeps erat Acacius Berœ urbis Syriæ episcopus... Hic nna cum reliquis Roman veniens diuturnam simultatem, quæ septemdecim annos duraverat, sedavit, pacemque inter ecclesias composuit. » Addit quidem statim Theodoretus, « Præerat tunc temporis ecclesie Romanæ Innocentius. » Verum, ut Valesius observat, a Flaviani C ordinatione, quæ anno 381 contigit, cœperat hæc simultas. Unde sequitur ut si post septemdecim annos sedata est legationis prædictæ beneficio, ipsa legatio anno 398, adeoque antequam Innocentius ecclesie Romanæ præesset, illiganda sit. Quare confundere videtur Theodoretus aliud, quod sub Innocentio gestum est. Nam pax illa ecclesie Antiochenæ quæ anno 398 initium accepit, Innocentio pontifice perfecta atque cumulata fuit, cum post mortem Flaviani, ejusque successoris Porphyrii, Alexander etiam Eustathianos, qui hactenus cum cæteris convenire renuerant, sibi sociavit. Hinc liquet id, quod Capuana synodus decreverat, quodque nominatim Ambrosius a Theophilo exegerat, esse impletum, cum ipsius opera, etsi forsitan nullo judiciali examine antecedente, ita composita est pax Antiochenæ ecclesie, ut eam ratam habere Romanus pontifex non dubitavit.

XIV.

20. *Romani antistitis pacificæ litteræ ad Flavianum Antioch.* — « Vel igitur Siricio, vel ejus successori Anastasio attribuendæ sunt pacificæ ad Flavianum Antiochenum litteræ, quas Bonifacius I epist. 15, n. 6, notat his verbis: « Cum Antiochena ecclesia per multum temporis laboraret, ita ut fierent illinc propter hoc ipsum sæpe discursus, primo sub Meletio, postea sub Flaviano, apostolicam sedem manifestum est esse consultam: ad cujus auctoritatem, post multa

A quæ ab ecclesia nostra gesta sunt, nemini dubium est Flavianum communionis gratiam recepisse; quæ in perpetuum caruerat, nisi *Hinc super hoc scripta* manassent. » Tum Romanum antistitem, uti (*Epist.* 56, n, 7) prædixerat Ambrosius fore, imitati plures Occidentales, Antiochenæ ecclesie legatis similes litteras tradiderunt, quas Sozomenus lib. 8, c. 3, generalim indicare satis habet, dicens Acacium Roma in Syriam reversum Ægyptiorum Occidentaliumque pacificas litteras Flaviano retulisse.

2. Decreta nonnulla Siricio papæ in libro pontificali attributa excutiuntur.

1. *Siricii constitutum contra omnes hæreses.* — Quamvis libri pontificalis cum in multis, tum in iis quæ a Romanis pontificibus constituta esse tradit, levis ac sublesta sit auctoritas; quæ tamen Siricio ascribit, silentio præterire non licet, maxime cum nec ab ætate nec a consuetudine illius omnino abhorreant. Primo quidem de illo in hoc libro legimus: « Constitutum fecit de omni Ecclesia et contra omnes hæreses, et dispersit per universum mundum ac per omnes provincias, ut in omni archivo ecclesie conservaretur ob oppugnationem contra omnes hæreses. » Sed his verbis designari tantum videtur superior epistola 5, quam ideo a scriptore minus accurately *contra omnes hæreses* dictam suspicamus, quia in ejus clausula legerit: « Hæc itaque, fratres, si plena vigilantia fuerint ab omnibus observata, cessabit ambitio, dissensio conquiescet, *Hæreses* et schismata non emergent, locum non accipiet diabolus sæviendi. »

2. *Fermentum ab episcopo presbyteris missum.* — His addit idem liber: « Hic constituit, ut nullus presbyter Missas celebraret per omnem hebdomadam, nisi consecratum episcopi loci designati susciperet declaratum, quod nominatur fermentum. » Verum is ipse liber usus hujus institutionem Melchiodi attribuit, eundemque nunc ad Siricium referens, non una ratione contra veritatem accuratam peccare convincitur, quemadmodum supra, pag. 339 et 340, observavimus. Quæ autem ibi annotavimus, prædictum usum Siricio recentiore non esse persuadent.

3. *Manichæi in exilium pulsati.* — Istud alterum, quod ibidem subjicitur, « Hic invenit Manichæos, quos in exilio deportavit, » si subaudiatur « Theodosii auctoritate, » nihil habet quod cum historica veritate pugnet, Theodosius quippe anno 389, Junii 17 die, adversus hæreticos illos constituit, « ut ex omni quidem orbe terrarum, sed maxime de hac Urbe pellantur. » (*Cod. Th. lib. 16, tit. 5, leg. 18.*)

4. *Manichæi ne cum fidelibus communionem percipiant. Idem conversi in monasteriis probentur in exitu vitæ viaticum percepturi* — Ad idem tempus revocare licet, quod in eodem libro exinde memoratur: « Et hoc constituit, ut non participarent (*Manichæi*) cum fidelibus communionem: quia ore polluto non liceret sanctum corpus dominicum vexare. Hic quoque constituit, ut si quis conversus de Manichæis rediret ad Ecclesiam, nullatenus communicaret, nisi tantum

relegationi monasterii diebus vitæ teneretur obnoxius, ut jejuniis et orationibus maceratus, probatus sub omni examinatione usque ad ultimum diem transitus sui, humanitate Ecclesiæ viaticum eis largiretur. » Ubi duo sunt notanda : primum, hæreticorum in monasteria, ut conversionis eorum sinceritas ibi probetur, relegatio; alterum, sacræ communionis ad exitum vitæ dilatio. Hoc autem postremum Siricio usitatam fuisse prima ejus epistola cap. 3, 5 et 6, fidem facit. An vero primum pariter in ejus ætatem conveniat, seu an Siricii ævo hæreticos in monasteria relegari usu venerit, aliis indagandum permitto.

5. Denique postremum hoc decretum, quod idem liber Siricio ascribit, « Hic constituit, hæreticos sub manus impositione recipi et reconciliari præsentem cuncta Ecclesia, » ad illud attinere videtur, quod in papa epistola 4, cap. 4, de Arianis, an rebaptizandi sint consultus, respondet : « Quos nos cum Novatianis aliisque hæreticis, sicut est in synodo constitutum, per invocationem solam septiformis Spiritus, episcopalis manus impositione Catholicorum conventui sociamus. »

3. Alia decreta eidem papæ perperam ascripta.

1. In quodam codice ab annis circiter 700 exarato qui quondam Herovallii, post Petiti, ac demum clarissimi hujus viri testamento bibliothecæ nostræ Germanensi relictus est, sub 92 titulis plura continentur capitula, e variis conciliis Romanorumque pontificum epistolis haud summa semper fide excerpta. Inter hæc quædam admiscentur veluti *Siricii papæ in epistola ad Genesiam*.

Nominatim vero sub titulo 54 legimus : « In epistola Siricii papæ ad Genesium episcopum cap. xii. Si sanus vir leprosam duxerit uxorem, aut postmodum ei supervenerit lepra; separentur, ne concepti filii lepra maculentur. Fas namque est ut mundus ad mundam jungatur. »

Item sub titulo 48 : « In epistola Siricii papæ ad Genesium episcopum Her. (*leg. cap.*) xiii. Presbyter, qui dicit se nescire si episcopus fuit qui eum ordinavit, et aliquanto tempore Missas fecit, et postea dimisso officio uxorem duxit, hunc pseudo-presbyterum quis ambigat esse detestabilem? Pro quo omni modo abjiciendus est, et in monasterio ad poenitentiam omni tempore vitæ suæ retrudendus. »

Et sub titulo 23 : « In epistola sancti Siricii papæ HR (*leg. cap.*) xiv. Presbyter qui in vino baptizatus proxima (*Ita ms. hic et infra: Harduin. vero, pro maxima*) necessitate, ut æger non periclitetur, pro tali re nulla ei culpa ascribitur. Si vero aqua aderat, et necessitas talis non urgebat, hic communione privetur et poenitentia submittatur : infans vero ille si in sancta Trinitate baptizatus est, in eo baptismo permaneat. »

« HR. (*seu cap.*) xv. Si infantem in periculo constitutum proxima necessitate cum vase aut cum manibus atque in nomine sanctæ Trinitatis baptizaverit, firmiter permanebit, præsertim cum necessitas hoc exposcit.

A « De presbytero, qui ignorat orationem dominicam HR. (*seu cap.*) xvi. Presbyter qui orationem dominicam non tenet, nec symbolum, neque psalmos, si episcopus fuit qui eum benedixit, hic primum omnium dignitatem, quam illicite præsumpsit, amittat, et sub districta poenitentia omni tempore vitæ suæ in Monasterio degat. Infantes vero, quos in sancta Trinitate baptizavit, baptizati permaneant.

« HR. (*seu cap.*) xvii. Qui vero ita baptizant, ut dicant, In nomine Patris mergo, in nomine Filii mergo, et Spiritus sancti mergo; ii qui ita sunt baptizati, ac si rustice, tamen in nomine sanctæ Trinitatis baptizati sunt. »

7. Eadem decreta in aliis duobus exemplaribus, Pithœano videlicet ac Turonensi, eadem ratione B reperi Joannes Harduinus in quaestione de baptismo in vino pag. 35 notat. Nihil autem aliud sunt, nisi quæ Jacobus Sirmondus to. II Concil. Gall. pag. 46, ex codice S. Mariæ Laudunensis edidit Stephani II papæ responsa ix, x, xi, xii, xiii et xiv, ab eo, qui illa excerpserit, summa licentiâ vel truncata, vel mutata. Ad Siricium autem ut referrentur in prædicta imperiti collectoris compilatione, occasionem haud dubie dedit quod apud Sirmondum, secundum Laudunensem codicem, proxime illa præcedit Stephani II responsum viii his verbis expressum : « De muliere, quæ post mortem viri sui velata fuerit aliquantum temporis, et postea virum accipit, in epistola Siricii papæ ad episcopum Himerium Tarraconensem directa, cap. 5, ita continetur : De his vero qui acta

C poenitentia tamquam canes ac sues ad vomitus pristinos et volutabra redeuntes, et militiæ cingulum, etc., » usque ad hæc, « Quam formam et circa mulieres, quæ se post poenitentiam talibus pollutionibus devinxerunt, servandam esse censemus. » Tum proxime subjicitur : « Qua de re juxta hujus venerabilis sententiam, eandem mulierem, quæ tali nefario conjugio, abjecto monastico habitu, copulata est, et in id quod Deo promisit non perduravit, decernimus in monasterium sine mora mittendam, ut illic in sua poenitentia vitam finiat. » Quæ quidem verba statim excipiunt ista, « Si sanus vir leprosam duxerit uxorem, » et cætera quæ superius retulimus. Nempe cum responsa sua Stephanus auctoritate aliqua fulcire soleat, ac primum Leonis papæ, quintum et sextum Innocentii, septimum Chalcedonensis concilii, octavum Siricii, decimum quintum Antiochenæ synodi, decimum sextum Carthaginensis, decimum septimum Neocæsariensis, ac decimum nonum rursus Leonis papæ testimoniis munit, existimavit imprudens compiler, ea capitula quæ nullo auctore citato proferuntur, ex ejus ipsius sententia esse expressa, cujus testimonium proxime laudatum fuerat, adeoque ad eundem Siricium, ex cujus sententia et verbis nominatim citatis responsum viii concinnatur, responsa ix, x, xi, xii, xiii et xiv, quæ subsequuntur nullo auctore munita, prorsus pertinere. Nec movere nos debet, quod non ea ex epistola ad Himerium, sed ex epistola ad Genesium

laudet. Ex corruptione enim vocis *Himerium*, librarius intelligens conficere facile potuit *Genesisium*, maxime cum pluribus in mss. litterarum r et s eadem sit forma. Unde mirum non est *nerium* atque *nesium* confutidi. Librarius igitur pro r se primo apice litteræ m legens e, et ommissa, ut saepe fit litteræ H, *Jeneium*, indeque *Genesisium* habuit.

8. An vero responsa illa Stephano II congruant, expendere non est hujus loci. Tantum observamus, Siricii sententiam et de his qui acta pœnitentia militiæ

cingulum et fudera et nova conjugia, et illicitis denovo appetiere concubitus, ad mulierem et quæ post mortem viri sui velata fuerit aliquantum temporis, et postea virum accepit, ideo accommodari, quia quod Siricius de viris pronuntiat, hoc etiam de mulieribus, quæ similiter peccant, intelligi vult dictum. Defecti tamen speciem, de qua Siricius sententiam dicit, ad ea quæ Stephano II proposita fuerat, negandum non est discrepare.

S. SIRICII PAPÆ EPISTOLÆ ET DECRETA.

(Constant. Epist. Rom. Pont. t. I, col. 623.)

EPISTOLA * 1.

SIRICII PAPÆ AD HIMERIUM EPISCOPUM TARRACONENSEM.

I. De Arianis (Hispana collectio addit a Catholicis) non rebaptizandis. — II. Ut priores Pascha et Pentecosten (excepta necessitate) dupliciter non celebrerent. — III. De apostatis (Hispan. coll. add. ab Ecclesia separandis). — IV. Quod non liceat alterius sponsam in matrimonium sortiri. — V. De his qui (Hispan. coll. add. acceptam) pœnitentiam minime servaverunt. — VI. De monachis et virginibus propositum non servantibus. — VII. De clericis (Hispan. coll. De ministris) incontinentibus. — VIII. Quales debeant ad clericatus officium pervenire. — IX. De clericorum conversatione (seu, Quæ ætate sint promovendi). — X. De grandævis (Hispan. coll. De his qui grandævi ad sacra militiam convertuntur). — XI. Quod clericus qui secundam uxorem duxerit, deponatur (Hispan. coll. De clericis qui ad secundas nuptias transeunt, ut deponantur). — XII. Quæ semine càm clericis habitare debeant. — XIII. De monachorum promotione (Hispan. coll. propositione ad clerum). — XIV. Quod pœnitens non fiat clericus (Hispan. coll. De clericis ut pœniten-

tiam per impositionem manus sacerdotis non accipiant). — XV. Ut si per tyranniam vel possitens, vel dignus, aut viduæ maritus clerici facti fuerint, non promoveantur (Hispan. coll. De pœnitentibus, vel bigamis, seu viduarum maritis, ut non permittantur ad ordinem clericatus admitti).

SIRICIUS HIMERIO TARRACONENSI EPISCOPO C.

1. Siricius ordinationem tuam, ut oportuit, significat. Ejus cura et quod ei a Petro subsidium. Directa ad decessorem nostrum sanctæ recordationis Damasum fraternitatis tuæ relatio me jam in sede ipsius constitutum, quia sic Dominus ordinavit, invenit. Quam cum in conventu fratrum sollicitius legeremus tanta invenimus, quæ reprehensione et correptione sint digna, quanta optaremus laudanda recognoscere. Et quia necesse nos erat, in ejus labores etiamque succedere, cui per Dei gratiam successimus in honorem; facti, ut oportebat, plurimum meæ protectionis indicio, ad singula, prout Dominus aspirare dignatus est, consultationi tuæ responsum competens non negamus: quia a officii nostri consideratione, non est nobis dissimulare, non est tacere libertas quibus major cunctis Christianæ religionis zelus

* Exstat in omnibus antiquis canonum collectionibus. Eam Innocentius I epist. 6, ad Exsuperium, num. 2, Agathensæ concilium can. 9, Joannes II papa epist. ad Casarium, Cresconius in Breviario canonico, alique recentiores canonum collectores laudant. Eiusdem mentionem facit et Isidorus Hispan. de Scrip. eccl. c. 3. A Dionysio Exiguus in quindecim quidem in plerisque ejus exemplaribus et simul in fronte epistolæ, et seorsim singuli singulis capitulis præmittuntur. Titulos illos ita servamus, ut ubi perspicuitas nominibus desiderat, hoc suppletentes unclis includerimus. Non alia ejus est divisio in eorum codice, quem Quesnellus vulgavit, ut et prævio ejus indice manifestum est, ubi inscribitur, *Epistola Siricii papæ ad Himerium episcopum Tarracensem super xv capitulis respondentis*, quamvis in ipsius epistolæ fronte prænotetur, *Epistola Siricii*,

etc., sub titulis xvi. Hic nempe stulti decimi sexti nomine donatur mandatum, quo Himerius, quæ ad capitula xv responsa sunt, episcopis cæteris nota facere jubetur. Ex epistolis decretalibus, quibus Romani præsules ad diversarum ecclesiarum consultationes respondent, licet hæc prima sit, quæ ad nos pervenerit, non est tamen prima, quæ ea de causa scripta sit. Neque enim Hieronymus in epistola ad Ageruchiam se in responsionibus ad Orientis Occidentisque consultationes Damasum juvare, nisi hoc antea receptum fuisse usu, commemorasset.

^b Merlin., *Cumerio*. Unus ms., *Himerio*. Alter, *Hiero*. Gerard., *Eumerio*. In vetusto Corb. vocis *Himerio* littera m linea transversa est.

^c Dionysius hic addidit *salutem*: quod verbum retinuerunt qui secuti sunt illius collectionem.

^d In vulgatis, Merlino exceptis, hic præponitur pro, quod abest a mss.